

Motion till riksdagen 2019/20:2455

av Emma Hult (MP)

Nationellt ansvar för minskad hemlöshet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta ett nationellt ansvar för att minska hemlösheten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs en nationell hemlöshetsstrategi som samlar relevanta aktörer likt modellen som finns i Finland och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta nödvändiga åtgärder för att se till att fler har råd att efterfråga de bostäder som byggs och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla kommuner måste ta sitt bostadsförsörjningsansvar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att boendemodellen Bostad först ska utökas kraftigt och att tillskapandet av en statlig bostadsstiftelse bör ses över och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vi behöver tillförlitlig statistik som tydligt visar på hur situationen för hemlösa utvecklas över tid och att statistiken bör tas fram med tätare mellanrum och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns ingen typisk hemlös person, istället är personer i hemlöshet en mycket diversifierad grupp. Skillnaderna är stora mellan olika individer, såsom bakgrund, boendesituation och skäl till att personen lever i hemlöshet. Hemlösheten beskriver inte en person utan den situation som personen befinner sig i. Den kan ha sin grund i social problematik, men allt fler människor lever också i hemlöshet på grund av den svåra situationen på bostadsmarknaden. De är drabbade av en strukturell hemlöshet och behöver inget socialt stöd, till skillnad från den sociala hemlösheten där individen ofta behöver någon form av stödinsats för att klara sitt boende. Oavsett skäl till hemlösheten har alla männi-

skor behov av ett tryggt boende. För dem med social problematik är en trygg boende-situation dessutom ofta en förutsättning för att de sociala problemen ska kunna åtgärdas.

I Finland minskar hemlösheten och det är hög tid att vi vänder blicken mot vårt grannland och drar lärdomar av deras arbete. Finlands politiker, från vänster till höger har varit tydliga med två saker, de tänker minska hemlösheten i landet och det får kosta pengar. De har tagit fram en nationell strategi med den tydliga målsättningen att minska hemlösheten. En strategi som utgår från den hemlöses rättigheter och behov. Strategin innehåller en plan för samverkan mellan stat, kommun och lokala aktörer. Det är en modell som borde fungera väl i samverkanslandet Sverige. De har också undersökt behoven för människor som står utan ett hem och utifrån det tagit fram olika boendelösningar som löser olika gruppers bostadsbehov. Människor som befinner sig i hemlöshet är inte en homogen grupp.

Bostad först är en boendemodell där personer som lever i hemlöshet och har en social problematik erbjuds ett ordnat boende direkt, utan några krav som individen först måste leva upp till. Därefter erbjuds även behandling och stöd utifrån individen behov. Genom att få landa i ett eget tryggt boende stärks möjligheterna för individen att även ta tag i andra problem, exempelvis missbruksproblematik. Det är ett feltänk att tro att samhället underlättar för människor att ta sig ur social problematik om de inte kan få en bostad innan problemen är lösta. Tvärtom kan bostaden vara en förutsättning för att individen ska ha kraft och ork att lösa övriga utmaningar i livet. Det finns en hel del forskning från bland annat Socialhögskolan i Lund som stödjer idén om Bostad först, men egentligen behövs inga utvärderingar för att förstå att en person i hemlöshet, liksom alla människor, mår bättre av ett tryggt boende. Likt mat, kläder och utbildning är bostad en grundläggande mänsklig rättighet som Sverige som stat förbundit sig att garantera sina invånare.

Målet måste därför vara att kommunerna erbjuder alla som lever i hemlöshet en fast bostad. I Skottland finns lagstiftning som fastslår lokala myndigheters skyldighet att tillhandahålla permanent boende till personer i hemlöshet. Vi anser att en liknande lagstiftning bör utredas och införas i Sverige i syfte att fastslå alla människors rätt till en bostad och det offentliga skyldighet att tillgodose detta.

För att stötta kommunerna att klara bostadsförsörjningen kan Sverige med fördel inspireras av Finland som instiftade Y-stiftelsen 1985. Y-stiftelsen äger idag mer än 16 000 lägenheter i över 50 av landets kommuner och lägenheterna erbjuds till personer som har svårt att komma in på bostadsmarknaden. Genom att köpa spridda lägenheter och delar av hus skulle en liknande stiftelse i Sverige kunna säkra det antal lägenheter som kommunerna inte kan ta fram själva. Lägenheterna hyrs sedan ut till dem som inte kommer in på bostadsmarknaden på egen hand, antingen direkt till individerna eller genom kommuner och andra aktörer som förmedlar lägenheterna vidare.

För att minska hemlösheten i Sverige så behövs ett nationellt ansvar, det räcker inte med att olika aktörer jobbar vidare på sitt håll. Vi behöver se till att det byggs bostäder som fler än bara de med fet plånbok har möjlighet att efterfråga. Vi behöver en nationell strategi som samlar relevanta aktörer likt modellen som finns i Finland. Vi behöver se till att fler kommuner tar sitt bostadsförsörjningsansvar och att boendemodellen Bostad först kraftigt utökas och att tillskapandet av en statlig bostadsstiftelse behöver utredas.

Vi behöver också tillförlitlig statistik som tydligt visar på hur situationen för hemlösa utvecklas över tid. Med den utveckling av utbredd hemlöshet vi har idag behövs statistiken tas fram med tätare mellanrum.

Emma Hult (MP)